

Věc C-774/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

22. října 2019

Předkládající soud:

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Slovinsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

5. září 2019

Žalobci:

A. B.

B. B.

Žalovaná:

Personal Exchange International Limited

Předmět původního řízení

Spor se týká skutečnosti, zda jsou příslušné soudy Slovinské republiky nebo soudy Maltské republiky. Zásadní otázkou hmotného práva je, zda popsané okolnosti, které mají být zohledněny, spadají do oblasti působnosti čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001. Jedná se o určení, zda žalobce v původním řízení uzavřel se žalovanou smlouvu jako spotřebitel za účelem, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti. Posouzení příslušnosti závisí na otázce, zda lze žalobce považovat za spotřebitele ve smyslu unijního práva.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad unijního práva, článek 15 nařízení č. 44/2001; právním základem žádosti je článek 267 SFEU

Předběžná otázka

Musí být čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že jako smlouva uzavřená spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, může být kvalifikována také smlouva o hraní online pokeru, uzavřená jednotlivcem na dálku přes internet se zahraničním provozovatelem online her, která podléhá všeobecným obchodním podmínkám tohoto provozovatele, pokud se uvedená osoba několik let živila takto získaným příjmem nebo výhrami ve hře poker, ačkoli nemá formální registraci pro tento druh činnosti a v žádném případě tuto činnost nenabízí na trhu třetím osobám jako placenou službu?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, zejména článek 15

Ustanovení vnitrostátního práva, která uvádí předkládající soud

Zakon o pravdnem postopku (občanský soudní řád), zejména články 17 a 18

Zakon o varstvu potrošnikov (zákon o ochraně spotřebitele)

Stručné vylíčení skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobce je hráč pokeru, který se vůči žalované domáhá zaplacení částky ve výši 226 850,21 eur, kterou vyhrál hraním pokeru na její internetové stránce www.mybet.com v období mezi 31. březnem 2010 a 10. květnem 2011. Žalovaná, provozovatelka tohoto online kasina, zabavila částky vyhrané ve hře a přisvojila si je, jelikož žalobce, který měl několik uživatelských účtů, porušil její herní podmínky.
- 2 Žalovaná je právnická osoba registrovaná jako obchodní společnost, která nabízí služby hazardních her online a má za tímto účelem povolení Maltské republiky, kde má své sídlo. Žalovaná nabízela uživatelům hazardní hry online i na dálku prostřednictvím internetové stránky (www.mybet.com), díky čemuž nasměrovala svou obchodní činnost také na Slovinskou republiku.
- 3 Žalobce je fyzická osoba s bydlištěm ve Slovinsku, která využila služeb, které jí žalovaná nabízela na dálku prostřednictvím internetové stránky. Sám žalobce uvedl, že prostřednictvím hry poker měl v úmyslu finančně zabezpečit svou budoucnost a že byl zařazen do kategorie profesionálních hráčů pokeru. Žalobce nemá formální registraci k provádění nebo výkonu takovéto činnosti. Díky hře poker si vydělal částku ve výši 227 226,44 eur, zatímco celkový finanční obrát z činnosti byl vyšší. U žalované si vydělal čistou částku ve výši 110 eur za hodinu.
- 4 V rámci registrace uživatelského účtu na internetové stránce žalované musel každý uživatel, včetně žalobce, přijmout zvláštní a všeobecné obchodní podmínky, které jednostranně vyhotovila žalovaná. Uživatel neměl žádný vliv na obsah těchto podmínek. Všeobecné obchodní podmínky mimo jiné stanovily, že pro případné spory vyplývající ze smluvního vztahu jsou příslušné soudy Maltské republiky.
- 5 Právo Maltské republiky a všeobecné obchodní podmínky stanoví, že každý uživatel může mít u jednoho provozovatele hazardních her pouze jeden uživatelský účet. Uživatelský účet umožňuje hrát pouze osobě, na kterou je registrován. Nová registrace není povolena, stejně jako použití účtu jiného hráče. V případě nesprávných údajů není registrace takového hráče schválena a uskutečněná registrace je okamžitě zrušena. Všeobecné obchodní podmínky stanoví, že v takovém případě má žalovaná právo zabavit finanční prostředky držené na tomto herním účtu.
- 6 Tím, že si žalobce otevřel další uživatelský účet, porušil podmínku jediného uživatelského účtu, kterou se tímto způsobem pokusil záměrně obejít. Z důvodu porušení výše uvedených podmínek žalovaná dne 10. května 2011 zablokovala uživatelský účet žalobce a zabavila celou vloženou částku žalobce ve výši 227 226,44 eur.
- 7 Toto zabavení však navzdory porušení podmínek ze strany žalobce nebylo odůvodněné, jelikož žalovaná v tomto ohledu nepostupovala správně. Žalovaná si byla tohoto jednání vědoma a umožnila žalobci hrát poker, byla s ním dohodnuta

a toto jednání v plném rozsahu schválila. Ačkoli si byla vědoma porušování ze strany žalobce po dlouhou dobu, nezablokovala jeho účet a ani mu nezabránila pokračovat v hraní. Žalovaná tak získala z jeho her provizi a nakonec si přisvojila všechny částky, které žalobce do té doby vyhrál. S ohledem na výše uvedené má žalobce právo na získání částek vyhraných ve hře a žalovaná je povinna mu je zaplatit.

- 8 Soud prvního stupně vyhověl žalobě v plném rozsahu a stanovil, že žalovaná má povinnost zaplatit žalobci částku ve výši 226 850,21 eur navýšenou o úroky z prodlení.
- 9 Soud prvního stupně měl za to, že žalobce jednal jako spotřebitel za účelem, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti. Takto tedy shledal příslušnost slovinských soudů s ohledem na jeho bydliště, které je ve Slovinské republice.
- 10 Proti tomuto rozhodnutí, kterým soud prvního stupně žalobě vyhověl, podala žalovaná opravný prostředek k soudu druhého stupně, který její opravný prostředek zamítl jako neopodstatněný a jako celek zcela přijal závěry a odůvodnění vyjádřené soudem prvního stupně.
- 11 Žalovaná podala proti rozsudku soudu druhého stupně kasační opravný prostředek (revizija) k Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Nejvyšší soud Slovinské republiky). Tímto kasačním opravným prostředkem dovozuje podstatné porušení procesních ustanovení a nesprávné použití hmotného práva. Žalovaná v zásadě zpochybňuje závěr nižších soudů, že žalobce je spotřebitel jednající za účelem, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti. Žalobce ve svém vyjádření zpochybnil výtky žalované a přiklonil se k názoru nižších soudů.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 12 Žalobce zakládá povinnost žalované k zaplacení na skutečnosti, že žalobce tuto částku vyhrál jako pokerový hráč v rámci služeb online kasina, které žalovaná nabízela jakožto provozovatelka internetové stránky. Hráči pokeru se zaregistrují na její internetové stránce a otevřou si svůj uživatelský účet, na který vloží peněžní vklad, který následně mohou použít k hraní na internetové stránce nebo v jakýkoli okamžik k výplatě. Vzhledem k tomu, že žalovaná si neoprávněně přisvojila peníze žalobce, je povinna mu je vrátit.
- 13 Žalobce zakládá pravomoc soudů Slovinské republiky na skutečnosti, že online služeb kasina žalované využil jako spotřebitel, jelikož jednal za účelem, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti. Z tohoto důvodu má postavení spotřebitele a podle článků 15 a 16 nařízení č. 44/2001 má právo podat žalobu ve státě, ve kterém má bydliště.
- 14 Žalovaná se domáhá toho, aby byla žaloba odmítnuta jako nepřípustná, jelikož v dané věci nejsou příslušné slovinské soudy, ale naopak jsou příslušné soudy

Maltské republiky, kde má žalovaná své sídlo. Žalobce neměl postavení spotřebitele, neboť se jedná o profesionálního hráče pokeru, který nemá právo na ochranu spotřebitele.

- 15 Žalovaná tedy oprávněně zabavila peníze žalobce, neboť žalobce porušil její podmínky. Navíc žalobce měl kromě svého běžného uživatelského účtu také další uživatelský účet, což je zakázáno.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 16 Položená otázka má zásadní význam, neboť na ní závisí konečné rozhodnutí. Z analýzy judikatury Soudního dvora vyplývá, že Soudní dvůr se k takovéto věci dosud nevyjádřil. Použití unijního práva EU není tak jasné, aby nezanechalo žádnou pochybnost (doktrína *acte clair*). Z dalších věcí projednávaných Soudním dvorem Evropské unie [C-498/16 (Schrems, ECLI:EU:C:2018:37), C-297/14 (Hobohom, ECLI:EU:C:2015:844), C-441/13 (Hejduk, ECLI:EU:C:2015:28), C-375/13 (Kolassa, ECLI:EU:C:2015:37), C-508/12 (Vapenik, ECLI:EU:C:2013:790), C-218/12 (Emrek, ECLI:EU:C:2013:666), C-419/11 (Česká spořitelna, ECLI:EU:C:2013:165), C-190/11 (Muhleitner, ECLI:EU:C:2012:542), jakož i C-585/08 a C-144/09 (Pammer a Hotel Alpenhof, ECLI:EU:C:2010:740)], ve kterých se ostatně jednalo o odlišnou skutkovou situaci, vyplývá, že pojem „spotřebitel“ musí být vykládán autonomním a jednotným způsobem, jelikož se jedná o autonomní pojem unijního práva. Ochrana spotřebitele se vztahuje pouze na konečného soukromého spotřebitele a na smlouvy, jejichž jediným účelem je uspokojení vlastních potřeb jednotlivce.
- 17 Rovněž je třeba zohlednit pojem „spotřebitel“ obsažený v jiných relevantních doplňujících ustanoveních unijního práva, například nařízení č. 805/2004, směrnice 1999/44/ES a 93/13/EHS a další. Totéž platí pro výklad Soudního dvora pro účely použití Bruselské úmluvy z roku 1968 [C-150/77 (Bertrand, ECLI:EU:C:1978:137), C-89/91 (Shearson Lehman Hutton, ECLI:EU:C:1993:15), C-464/01 (Gruber, ECLI:EU:C:2005:32), C-96/00 (Gabriel, ECLI:EU:C:2002:436), C-269/95 (Benincasa, ECLI:EU:C:1997:337) a další].
- 18 Ze skutkových okolností věci vyplývá, že jak okolnosti, které charakterizují soukromé spotřebitele, tak okolnosti, které charakterizují výkon hospodářské činnosti nebo profese, se překrývají. Z tohoto hlediska se jedná o odlišné, ale sbíhající se relevantní okolnosti, které musí být hierarchicky a kvalitativně zařazeny ve smyslu unijního práva. V projednávané věci je možný jak výklad pojmu „spotřebitel“ navrhovaný žalobcem, tak opačný výklad téhož pojmu navrhovaný žalovanou.
- 19 Oba výklady jsou také koncepčně odlišné. Z obsahového hlediska se v obou alternativách jedná o vztah mezi tradičním a modernějším pojmem „spotřebitel“ a chápáním soukromé nebo profesionální nebo podnikatelské činnosti jednotlivce. Výklad, který zastává žalobce, chápe profesionální nebo podnikatelskou činnost

jednotlivce ve formálním smyslu, zatímco přístup žalované opomíjí způsob výkonu této činnosti a klade důraz na její význam pro jednotlivce.

- 20 Další zmatek způsobují různá jazyková znění některých členských států Unie¹, která se lehce odlišují. Také rozsah srovnatelných definic není ve všech jazycích zcela identický. Ve všech jazykových zněních je vyloučeno postavení spotřebitele v případě profese jednotlivce². Některá jazyková znění navíc obsahují další slovní prvky. Ve slovinském jazyce je tento prvek definován jako: „pridobitna dejavnost“ [v českém znění „podnikatelská činnost“], který odkazuje na technický a ekonomický aspekt přílivu peněz, a to ve smyslu pořízení hmotného majetku. Je chápán trochu jinak v případě anglického slova „trade“³, které označuje obchod jako výměnu zboží nebo služeb ve smyslu hospodářského a organizovaného trhu. Široký význam má také německý pojem „gewerblich“, který zmiňuje význam obchodního charakteru, ale spíše ve smyslu individuálního obchodního zaměření. V některých jazycích se popsané doplňkové slovní prvky ani neobjevují a existuje pouze spojení s „profesí“ (v chorvatské definici například vedle „profese“ neexistují žádné další slovní prvky). Z popsané jazykové rozmanitosti vyplývá, že uvedený pojem není jednoznačný, pokud jde o jazykový výklad, což nepřispívá k jasnějšímu pochopení čl. 15 odst. 1 nařízení č. 44/2001.
- 21 Jedná se o zajímavou otázku, která se týká aktuální reálné situace s širším rozsahem. Na právním výkladu Soudního dvora Evropské unie bude rovněž záviset následná definice srovnatelných činností, které se již teoreticky částečně vzdalují klasickému pojetí spotřeby a které jsou stále rozšířenější. Analogicky lze k těmto činnostem řadit také výdělek prostřednictvím počítačových her nebo jiných virtuálních činností, které představují moderní prostředky obživy a profese.

¹ **Slovinština:** „V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti [...]“ [v českém znění „[v]e věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti [...]“].

Angličtina: „In matters relating to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession [...]“.

Němčina: „Bilden ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag, den eine Person, der Verbraucher, zu einem Zweck geschlossen hat, der nicht der beruflichen oder gewerblichen Tätigkeit dieser Person zugerechnet werden kann [...]“.

Francouzština: „En matière de contrat conclu par une personne, le consommateur, pour un usage pouvant être considéré comme étranger à son activité professionnelle [...]“.

Chorvatština: „Ustvarima koji se odnose na ugovor koji sklopa osoba – potrošač, u svrhe za koje se može smatrati da su izvan njezine profesionalne djelatnosti“.

² Ve slovinštině „poklic“; v angličtině „profession“; v němčině „beruflich“; ve francouzštině „professionnelle“; v chorvatštině „profesionalne“.

³ Online Cambridge dictionary: „the activity of buying and selling, or exchanging goods and/or services between people“ [...] „business activity“.

Poskytnutým výkladem budou proto nutně zpochybněna některá tradiční spojení, která jsou (byla) typická pro klasické pojetí spotřeby.

PRACOVNÍ DOKUMENT